

Nyitra-völgyi Lap

TÁRSADALMI, SZÉPIRODALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

Előfizetési ár:
Egész évre 8 korona. — Félévre 4 korona.
Negyedévre 2 korona.
Néptanítóknak feleáron.

SZERKESZTŐ:

SZALAY PÁL.

FELELŐS SZERKESZTŐ:

POLLÁK LENGYEL BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

NAGY-TAPOLCSÁNY Fötér (Platzko-féle ház)
hova a lap részét illető közlemények küldendők.

Előfizetési és hirdetési díjakat a kiadóhivatal veszi fel.

— Egyes szám ára 20 fillér. —

A kisipar veszedelme és védelme.

A gyári ipar nagyobb arányú fellendülése valóságos veszedelmet jelent a kézműipar egynemű ágára, nevezetesen azon iparágakra, melyeknek produktumait gyári uton is elő lehet állítani. Van ugyanis a gyáriparnak kétféle csoportja. Az egyik technikai és technológiai uton produkálja azokat a gyáripari termékeket, melyek csakis ezen az uton állíthatók elő, tehát ezt a gyári munkát a kézműesség nem pótolhatja, nem helyettesítheti, a másik csoportra pedig azt mondhatni, hogy az az egyes kézműiparnak nagyarányú, de slendrián rendszere, mely kiragadja az egyes ember kezéből a szerszámot, a kenyeret és nem is tanult iparosokat, hanem csak az iparcikk egyes részeinek előállításában kiképzett szakmunkásokat foglalkoztat nagy tömegben, sablon szerint s termékei is a slendrián munkának megfelelőleg rosszak, s olcsósága következtében leszorítja a piacról a drágább, de a tisztességes s így sokkal értékesebb kézműipari termékeket.

Hisz napról-napra látjuk, mint semmisítenek meg egyes iparágakat tökéletesen valami tökéletes gyári spekulációi s hogy mint mennek lassankint tönkre kézműiparosaink, mely pedig nemzetgaz-

dasági szempontból nem lehet reánk nézve közönyös.

A középbirtokos osztály már ugyanis tönkrement, a kisbirtokosok el vannak adósodva és görnyednek a sok adó és a minden évben meg-megújuló elemi csapások sulya alatt. Kézműiparosaink egy nagy részét, nevezetesen: asztalosokat, cipészeket, szabókat, kötélgyártókat stb. elnyomják a nagy tőkével dolgozó gyárosok; fejüktől a talpunkig egészen gyári termékekbe vagyunk öltöztetve, szobabútoraink mind gyárból kerültek ki. Pedig a felsorolt iparágak termékei mindannyian jobban megfelelhetnek rendeltetésüknek, ha a kézműiparos kezéből kerültek ki, mintha gyári uton lettek előállítva. A kézműiparos minden darabra több időt fordíthat, minden iparcikket különös gondozásban részesíthet, mert ismeri megrendelőit, ezek meg viszont őt, s igyekszik azoknak igényeit kiszolgálni, megelégedésüket kiérdemelni, mert csak így érheti el, hogy üzlete virágzó és jövedelmező legyen.

A gyáripar produktumait pedig importálják a szomszéd országokba is, a gyáros ismeri ugyan megrendelőit, — a viszonteladókat — de nem ismeri a fogyasztókat, s így kisebb gondja is nagyobb annál, hogy gyártmányaival meglegyenek

elégedve, a fő az, hogy fogyjon. Ha rossz is a gyártmány, de fogy, mert olcsóbb, mint a kézműiparos munkája.

És a magyar gyáriparnak az a legnagyobb betegsége, hogy éppen azok az iparcikkek készülnek gyári uton, melyek előbb a kézműiparos kezéből kerültek ki. Teszem föl acélgégyár, gyapjuszövetgyár, gépgyár termékeit kénytelenek vagyunk mind külföldről hozatni, pedig vasbányáink elegendő vasat produkálnak, a magyar gyapju a legjobb, mégis az angol gyapjuszövet a legfinomabb és így tovább.

A »Turul« cipőgyár létesítése alkalomával és azon túl is valóságos vészkiáltásokat hallattak a cipész iparosok. Erre azonban nem reagált sem a kormány, sem a társadalom, míg aztán legnagyobb megbotránkozására minden igaz magyar embernek, ki nem sült, hogy az a cég, mely egy ősi, történelmi nevezetességű madarat rajzoltatott cégétáblájára, idegenből importált gyártmányokkal árasztja el Magyarországot, a »Turul« madár országgal, s teszi tönkre a magyar kisiparost azzal, hogy a pénzünket a németnek adja. Ez az esemény nagyon jellemző színben tüntetheti föl különösen a külföld előtt! a mi együgyű merkantill-gondolkodásunkat.

Különben ezen az uton ment és talán

A „Nyitra-völgyi Lap“ eredeti tárcaja.

Az írógép.

— Irta: Helman Jenő. —

Tehát ilyet is teremtett már a gépművészet, s az írógép nagyon beválik. Alkalmazást nyer háznál, családnál, s nemsokára elérkezik majd az idő, midőn a leveleket nem fogják már írni, hanem kikopogni.

Az ilyen egyforma, szimmetrikus, néma betűkből álló levél reám oly benyomást tesz, mint a mindenben megegyező láncszemeknek végtelen sorozata; nincs azokban élet, mozgás, az semmi egyéb mint szimmetria, pusztán pedáns szimmetria.

A szem talán gyönyörködhetik, midőn végtelen sorát szemléli az ilyen betűseregnek, de az esztetikai érzék hidegen fog elfordulni az írógéptől s a ki szivve, érzékre hatni akar, az bizonyára az írótolhoz fog fordulni, ha érzelmeit — szavakba kívánja önteni.

A szabó intő levele, az ügyvéd fizetési felhívása, a kereskedő ajánlata, a vizsgálóbíró idézése, igen, ilyen dolognak az írógépben való előállítása ezészerű lehet; de ahol magasabb, szentebb bensőbb hangoknak van helye, ott nem helyes az írógép alkalmazása.

Nem képzelhetem például, hogy szeretett

atyám levelei az írógépben előállítva, oly hatást tehetnének reám, mint most, midőn áldott kezének kedves vonásaival találkozom. Már magában véve az a tudat, hogy az atya az íróasztalnál ülve, ott egy órát egyedül nekem áldozott, már ez a tudat is hatást tesz reám leveleinek felbontásánál. És azután kéziratának minden vonásairól előtör apaszívének végtelen szeretete: érzem örömtől áradó szivverését, a melylyel dicsér, ha azt kiérdemlem, feltalálom szeretetteljes aggodalmát, midőn figyelmeztet, int, oktat; kéziratában visszatükröződve látom a fájdalmat, a gondot, ha olyanok emésztik; ezen kéziratból kisugárzani látom, az örömet, ha ilyen mozgatja; minden lélekzetvételt, melyet használ minden gondolatcsere, mely agyában átcsikázik, minden érzés, mely megragadja: mindezt visszatükrözve látom kezének vonásaiban. Szóval: kedves atyámnak kézvonásai szentek előttem, s áhitattól áthatva élvezem remek sorait, mert a szavak közvetlenül a szivből ömlöttek a tollba és minden kézvonása lelki szemem elé varázsolja az atyát, a mint él és cselekszik: enyhe, elnéző, jó gyermekeim iránt. igazságos, szigorú hibámmal szemben; de mindig áthatva áldozatkészségtől és önteláldozástól, telve szívvél, érzéssel, ha gyermekeiről van szó.

Milyen írógépírás lenne képes bennem azon benyomást felébreszteni, melyet drága atyámnak kézvonásai bennem elketlenek, ébren tartanak.

És a drága anya? Rövidebben szól, mint az atya, mert az betölti a levélpapiros első három oldalát, s így az ő anyai szívének csak az utolsó oldalon öntheti ki; de hát rám nézve szükséges, nélkülözhetetlen, hogy áldott kezétől származó azt a kevés vonást is megkapjam, ezek mint az anyai ajkról elhangzó áldás érnek. Kézvonásai ugyanis határt nem ismerő anyaszeretetének képezik tükrét, mely szeretet oly mély, hogy nem érünk le annak fenekére s oly magas, hogy meg sem mérhető és melynek átméretét csak az anyai szív foglalhatja magában.

Rendszerint csak prózai dolgokról ír: óva int, öltözködjem téliesen, ha hideg van, emlékezetembe juttatja: óvakodjam a nedveségtől, vigyázzak egészségemre stb. s mégis milyen gyönyört, élvezetet, csábót találok ezen hétköznapi utasításokban; mily plasztikusan domborodik ki drága anyám féltő, remegő, óvakodó, sejtő, reménylő szíve!

Milyen írógép lenne képes mechanikailag előállított betűinek ilyen jelentőséget, érzést kölcsönözni?

fog tönkremenni nálunk tökéletesen a kisiparos osztály, ha a kormány idejekorán nem gondoskodik, hogy az az osztály, mely hajdan a második országientartó erő volt, kellő és okos védelemben részesüljön úgy itthon, mint a külfölddel szemben.

Gondolom, hogy a kisiparosoknak általam leírt eminens baját nem csak én érzem, megéreztek azt már többen olyanok, kik társadalmilag kimagaslának, s a kik így többet is tehetnek és tehetnének a kisiparosok védelme érdekében. *Hejerdős* Sándorné által megindított s a magyar ipar pártolását célzó mozgalommal is ezt akarták részben elérni, de sokat nem lendítettek rajta, mert az is, mint sok más, csak az az ismeretes »magyar szalmaláng« volt. *Fehérváry* miniszternek július hóban az iparkamarához küldött leírata már a jövőidő kedvező jele, mert ő már nem egy vállalkozónak adja a kalonai ruhák elkészítését, hanem fölszólítja a kisiparosokat is, hogy a mennyiben hajlandók a katonaság részére szükséges ruhák szállításában részt venni, tegyék meg ajánlataikat.

Fehérváry ezen intézkedésével fölsimerte kézműiparunk eminens baját, mert belátta azt, hogy ha az ilyen szállításokat a gyárosok monopolizálják, akkor a kézműiparosság tönkre fog menni, az adóképeség csökkenni fog s az ország fogja látni a legnagyobb kárát.

Am fejlesztessék gyári iparunk, a szó valódi értelmében vett gyáripar — de ne a kézművesség rovására, s kormányunk, mely jelenleg programjába vette az agrár-érdekek istápolását, vegye védelmébe a kisiparosokat is és haladjon azon az uton, melyen Fehérváry miniszter elindult. Mert a földmívelést az iparral párhuzamosan kell fejleszteni, mert külön-külön nem, de együttesen gazdaggá tehetik az országot. Hisz' hazánk minden nyers-terménnyel meg van áldva, csak föl kell tudni használni azt.

Szalay Pál.

És nem tűnék határozott tiszteletlenségnek, nem vétkezném a szülők iránti köteles tisztelet és gyermeki odaadás ellen, ha szüleimnek kedves leveleire az írógéppel válaszolnék? és nem gyengülnének, vagy éppen nem sülyednének le tettetessé, szinleléssé, gyermeki szeretetem és köszönetnyilvánításom tolmácsolásai?

És képzelje csak el az ember az írógépben előállítva a vőlegény és menyasszony levelét! A menyasszony az ilyenformán mechanikai uton papírra vetett betűkből alkotott szavakat megtalálná ugyan, azonban fognak-e e szavak élettől, lélektől, bensőségtől és melegségtől sugárzni? Vajjon fog-e ezen levelekben olyan támpontokat találni a menyasszony, melyekből az író egyéniségére következtethet? Vajjon fogják-e az ilyen levelek az író iránti odaadást felkelthetni, erősíthetni, növelhetni. És a menyasszony, ki a helyett, hogy a tollhoz fogna, válaszát szintén az írógépben kopogja le, rányomhatja-e majd ezen egyöntetű betűkre nőiességének, szenteségének, bensőségének, szeretetreméltóságának bélyegét? Vajjon magokban fogják-e rejteni ezen levelek a szeretetnek és odaadásnak azt a kincsét, melylyel az író rendelkezik? — Nem! . . . menyasszony és vőlegény nem alkalmazzák, nem alkalmazhatják, nem szabad, hogy alkalmazzák az írógépet. Áldozatul esnék levélváltásuk egész édené; az írógép utján eszközlött levélváltás csak elhidegítően, elidegenítően hatna

„Burza ur czikke.“

A „Nagy-Tapolcsány és Vidéke“ című helyi lap mult heti számában fent idézett czím alatt reám vonatkoztatva egy csomó valótlan-ság jelent meg, melylyel nevezett lap szerkesztője szeretné magát tisztára mosni, de hát régi közmondás, hogy „Hiába fürdik a csóka, nem lesz hattyú belőle.“ A ki a „Nagy-Tapolcsány és Vidéke“ harczi taktikáját figyelemmel kísérte, az megfogja tudni állapítani az igazságot, nevezetesen azt, hogy ki kereste a személyeskedést. Én nem támadtam sem Zhorella urat, sem mást a személyében, csak méltó megbotránkozásomnak adtam kifejezést afölött, hogy Zhorella ur az én tollammal durván és izléstelenül támadott és csempészte be kéziratomba az ő szótárának minden képzelhető vadvirágos kifejezéseit.

A „Nyitravölgyi Lap“ 35. számában figyelmeztették Zhorella urat, hogy talán már fönt képzeli magát az olympus tetején s ennek dacára még mindig azt hiszi, hogy Jupiter nyilait van hivatva leröpíteni onnét a gyarló földi halandók közé.

Valótlan állításait ime sorra le fogom czáfolni.

Zhorella uram azt állítja, hogy én mint szíveséget kértem tőle azt, hogy közölje cikkemet. Hát ez egyszerűen nem igaz! Ön járt nálam az irodában, figyelmeztetett a „Nyitravölgyi Lap“-ban megjelent nyolcsoros kis közleményre, az „Ázsiai állapotok“-ra és ön kért engem fel, (Ahá! egészen úgy kezdődött, mint a privigyei háborúság szerk.) hogy írjak erre vonatkozólag egy cikket. Mert önnek az a mániája, mindenkitől cikkeket kérni. Azt hiszem, hogy az én szavahihetőségem ér annyit mások előtt, mint Zhorella uré, de ha éppen kell, tanukra is hivatkozhatom.

Zhorella ur engem a „város pennájának“ gunyolt. Igen, nekem hivatásom a város pennájának lenni, de önben egy csepp hivatás sincs arra nézve, hogy egy lap pennája legyen s ezt be is bizonyította mostanában kézzelfoghatóan.

Zhorella ur ezt írja: „ . . . S bár lapunk 29-iki számától sikerült czikke közlését elhá-

ritanom a következő héten kénytelen voltam engedni.“ Itt már egyenes hazugságon lehet rajta csipni Zhorella uramat. Ugyanis lapjának 28. száma július 7-én, 29-ik száma pedig 14-én jelent meg, én pedig július 7-én a *Tátrába utaztam*. Hát mondja meg Zhorella uram, ki alkudozott önnel egy héttig, az az július 7-től 14-ig, mikor én nem voltam itthon, s önnel általában ez idő alatt posta után sem közlekedtem.

Azt állítja ön, hogy én beleegyezésemet adtam ahhoz, hogy cikkemet átalakíthassa. Igen! mint szerkesztőnek kötelessége is volna — ha van hozzá tehetsége — a beérkezett kéziratokon simítani, annak esetleges styláris fogyatkozásait megszüntetni — mert hát nem lehet mindenkinek olyan gyakorlott tolla, mint a N. T. és V. szerkesztőjének — szörendi hibákat kijavítani s úgy adni a nyilvánosság elé. De hogy abba mindenféle gorombaságot rakjunk, esetleg a csikkirő felelőssége terhére még talán le is gyálázzunk másokat, ilyen módon az „átalakítást“ csak Zhorella ur szellemi látóköre képes értelmezni.

Mikor rájöttem Zhorella ur turpisságára, igenis kértem levélben, hogy beadott kéziratomban a másolatát küldje el nekem, mert minden kétséget kizárólag megakartam győződni az általa elkövetett, minden baráti érzelmeket negligáló eljárásáról. És most mégis fáj neki, hogy jóbarátból ellenség lettem? Hát csak fogjon magának olyan sült bolondot másból, a ki az ilyenek után is barátja marad önnel. Megtámadott másokat az én nevem alatt, durván, kiméltelenül, olyan fenhéjázó hangon, a mi talán még megjárna egy olyan embernél, a ki merőkanállal ette a tudományokat, s azt meg is emészttette. Támadott az én tógámba burkolódzva és még ő nevezi az én eljárásomat *alattomosnak*.

Hogy a Zhorella ur durvaságai miatt az én tyukszemem megfájult, annak oka az, hogy én érzékeny és önérzetes vagyok. Hanem a Zhorella ur tyukszeme nem fájult meg ugylátszik, pedig a „Nyitravölgyi Lap“ 29-iki számában alaposan ráhagtak. Ellenkezőleg, ő szépen zsebvágott mindent és még meg is köszönte a kitüntetést. (Máskor ha valakit meg

szerelemét szavakba öntötte s szívének ügyét diadalra vezette. Igen, az 50 év előtt keletkezett kézírás mit sem vesztett közvetlenségéből, a sorok még beszélni fognak, hatással lesznek és hatást is keltenek, mert nem holt-jel a kézírás, hanem életet, mozgást, erőt és erélyt rejt magában, mely hosszú évek után sem veszít semmit sem jelentőségéből.

Megállapítható-e ez az írógép leveleiről is? elfogadható, remélhető, egyáltalán gondolható-e, hogy az írógép által előállított levelek ily hatással lehetnének?

Hátha ez írógép politikusaink, tudósaink és költőink műhelyébe csempészne be magát?

Mindenekelőtt kétségbe kívánom természetesen vonni azt, hogy az írógép ilyen értelemben általában alkalmazható, mert írógépén kopogó politikust, tudóst, költőt egészen természetellenesnek képzelek; fölteszem ugyanis, hogy a betűtányérokon való egyhangú, egyforma monoton kopogás az eszmék egyensúlyokból kizökkenti; azt tartom továbbá, hogy a tudás napfényre jutása, a szellemesség létrejövele és a phantasia röpte természetes összefüggésben áll az írókézzel, míg a gondolkodó fő, a kutató elme, a röpkedő képzelet és az írógép közötti egyensúly nemcsak hiányzik, hanem lépten-nyomon megszakítatik, megzavartatik, megbolygattatik.

Föltéve azonban, hogy politikusok, tudósok és költők czélszerűen alkalmazhatnák az

akarok átkozni, azt fogom neki mondani: Légy te „Nagy-Tapolcsány és Vidéke“ és *tüntessen* ki téged a „Nyitrávölgyi Lap.“)

Most pedig rátérek még eredeti cikkem azon részére, melyet Zhorella ur vastagabb betűkkel szedtetett. Mutassa fel Zhorella ur a hozzá beadott eredeti kéziratomat. Nyilvánvalóan ki fog tűnni abból, hogy a zárjelben közölt rész ott át van húzva. Ha kigumizták, szakértők meg fogják tudni azt állapítani. Tehát jogtalanságot követett el ő kigyelme, a mikor az általam kitörölt részeket is nyilvánosságra hozta. Kitöröltem pedig azt a Zuck-féle históriát kéziratomból azért, mert időközben tökéletesen meggyőződtem arról, hogy az minden alapot nélkülöz s hogy Zuck még az általa megrendelt számla-nyomtatványok árát se fizette ki Platzko urnak, a mai napig sem.

Leleplezésével minden kétséget kizárólag bebizonyította és megerősítette állításainkat, t. i. azt, hogy a „Nyitrávölgyi Lap“ 29-iki számában idézett kitételekkel csakugyan az ő szerkesztősége ékesítette föl az én cikkemet. Eredeti kéziratokképpen lenyomott cikkemből hiányoznak a „Nyitrávölgyi Lap“ 35-iki számában idézett — a személyes támadást magukban foglaló kitételek.

Tehát Zhorella ur nem tagadhatja, hogy ő támadni akarta mindenáron a „Nyitrávölgyi Lapot“ és mediumainak egyike szerencsétlenségemre akaratlanul is én lettem.

És ha még ezek után is azt hiszi Zhorella ur, hogy ő helyesen járt el és az igazság az ő részén van, hát még utolsó védelmi állásából — mit szerkesztői jognak nevez — kizorítom ezzel a levéllel, melyet főtisztelendő Kniha Konstantin ur intézett hozzám, midőn a békeközvetítő szerepére vállalkozott és Zhorella urnál lépéseket tett az iránt, hogy elkövetett baklövéseit tegye jóvá.

Ime ez a levél így szól: »Kedves barátom! Kérlek légy szíves déli beszélgetésünk folyamánaképpen tudomásul venni, hogy a következőket irtam Zhorella Gyula urnak:

»Délben ott jártam a jegyző urnál, eredmény nélkül. Legyen elkészülve arra, hogy a „Nyitrávölgyi Lap“ részéről jó vágást fog kapni,

irógépet és hogy az szellemi fennakadást nem vonna maga után, igényt tarthatna-e az irógép által előállított kézirat arra, hogy az utókor méltányolja, megszentesse, ereklyének tartsa?

Miért száll belénk a kegyelet ma, ha Kossuth Lajos, Deák Ferencz, Széchényi István, kézvonalait szemlélni? Miért hatol szívünkbe szent áhitat, miért ihletődik meg valónk, ha Kazinczy, Vörösmarty, Petőfi, Arany Jánosunk s Tompánk kézvonalait megpillantjuk?

A szent kegyelet alól nem vonhatjuk ki magunkat ezen kéziratok szemlélésénél, mert ekkor önkénytelenül is nagyjaink életére gondolunk; mert ezek az irott betűk élnek, lélekzenek, mozognak . . . mert a távoli, dicséletes időről susognak, némán ugyan, de mégis oly sokat kifejező nyelven, hogy ettől a hódító hangtól a szív legmélyebb rejteke is heves lihegésbe jő . . . E betűk vísiókép szemünk elé varázsolják írójukat; s leolvassuk a politikai arczáról a lángoló honszerelmet, midőn népét tette, hazaszeretetre serkenti; megismerjük a tudós mély komolyságát, ha a tudományok között buvárkodik; érezzük a költő kiolthatlan lelkesedését, midőn lantjába csap; a kézvonalok kitejezik egyrészt az egyiknek viharos előtörését, s a másik mély tudását. Jól megértjük, s helyesnek találjuk, hogy írásvonalai ilyenek, s magától értődőnek tartjuk, hogy nem lehetnek mások.

S leveti magáról a kézirat a kézvonalok nyújtotta individualitást, oda van az illúzió, oda

ez ki nem kerülhet, legfeljebb ha még ideje és módja volna Kegyednek annak elhárítására. Kár, hogy nem olvasta a »Nyitrávölgyi Lap« jul. 21-iki számát, melyben neki rontanak a jegyző urnak. Ott ugyanis az *Onöktől származó kitételek* miatt jellembe vágó módon csipdesik őt. Ezt kár volt Kegyednek észre nem venni, mert ha észreveszi és b. lapjának jul. 28-iki számában a jegyző urtól elhárítja a neki tulajdonított éles kitételeket, legalább neki nem lett volna nagyobb baja. Szíveskedjék megérteni: *Burza csakis azért van elkésereve*, hogy az *önök sértő kitételei miatt neki rontanak*, sőt meg is gyanúsítják stb . . .

Ezeket irtam szóról-szóra Zhorella urnak. Isten veled! barátod: Kniha Konstant.«

Azt hiszem, a saját személyem igazolására már fölszöveg ezek után csak egy szót is vesztegetnem.

Azzal bucsuzom el Zhorella urtól, hogy a mint már megírták róla: nyugodjék békében hervadhatatlan irodalmi babérain, melyeket ebből az ügyből kifolyólag szerzett.

Bursa József.

HIREK.

Dr. Janits Imre, a nyitrai választókerület volt országgyűlési képviselője s jelenleg pedig jelöltje, szeptember 16-án az Arany-Szarvas szálloda nagytermében tartja beszámolóját és programbeszédét.

Ferdinánd bolgár fejedelem Pöstyénben. Ferdinánd bolgár fejedelem két hét óta inkognitóban „Gróf Murányi“ név alatt Pöstyénben tartózkodik. Kellemetlenül hat a fejedelemre a sok kíváncsiság tolokodása. Egy nyitrai embert annyira vitt a kíváncsiság, hogy a fejedelem „Ferencz“ villája közelében fölállott egy virággal befuttatott oszlopra s onnét kandidált be annak lakosztályába. A fejedelem udvarához tartozó alkalmazott őt megfigyelte s fölszólította igazolásra, mert azt hitte, hogy az illető valami anarkista. Mint nekünk Pöstyénből írják, az ottani posta és távirda hivatalnak föltöbb sok dolga van s majdnem szakadatlanul kell éjjeli szolgálatot is teljesíteni. Különösen az esti tiszorai vonattal nagyobb küldemények érkeznek a fejedelemnek, melyeket rögtön kell neki kézbesíteni. A fejedelem különben nagyon

sokat dolgozik, diplomáciai ügyeit s országlása gondjait maga végzi és intézi el.

A közigazgatási bizottság ülése. Thuróczy Vilmos cs. és kir. kamarás, megyei főispán elnöklete alatt t. hó 10-én tartotta a közigazgatási bizottság rendes havi ülését. — Az alispáni jelentés szerint a megye némely részén egyes állati betegségek: takonykór, sertésvész, sertésorbáncz, lépfene léptek föl, de a szükséges óvintézkedések mindenütt megtétettek. A nagybossány—trencsényi h. é. vasut megnyitására és átadására vonatkozó jegyzőkönyvek jóváhagyattak. A kir. tanfelügyelő jelentése szerint a múlt évben a tankötelesek közül 74269 (95%) járt iskolába.

Képviselőtestületi gyűlés. Nyitra város képviselőtestülete szeptember hó 11-én délután ülést tartott, melyen kimondatott, hogy a nyitrai telefonhálózat a budapesti központi hálózatba legkésőbb október havában be fog kapcsolhatni. Ezenkívül *Jenes József* városi hivatal-szolga kegydíjazására vonatkozó tanácsjavaslat került napirendre. *Jenes* 40 évig szolgált a várost hűen és lelkiismeretesen s a képviselőtestület ezt figyelembe véve, az agg szolgának egyhangulag a teljes fizetését, 600 korona évi kegydíjat szavazott meg.

Uj anyakönyvvezetők. A belügyminiszter a következőket nevezte ki anyakönyvvezetővé: a sasvári kerületben Csizsák János tanító, az ó-turai kerületben Erdő Antal segédjegyző, a bélapataki Vrábel Pál segédjegyző, a nyitra-novákiban Gyermek Gyula segédjegyző, a nemespaniviban Jankovics Imre segédjegyző, a kuttiban id. Mandakék Rezső, a tardoskédiben Kovács József jegyző, a krajniban Babulics János, a nagycsacsiban Ferenczy Hugó és a privigyében Uskezi János. Az utóbbi négy kivételével a kinevezettek a házassági anyakönyv vitelére és az esketési közreműködésre is kaptak megbízást.

Honvédhadbiztosok utazási gyakorlata. E hó 21-től 30-ig honvédhadbiztosai gyakorló utazás lesz Tabajdy Kálmán vezérkari őrnagy vezetésével. Részt vesz ezen 1 törzstiszt, 4 főtiszt és 4 legény. A vezérkar Galgócson, Nyitrán, Nagy-Tapolcsányon, Privigyén, Zsolnán és Poprádon fog keresztül utazni.

van azon kegyelet, melylyel az utókor őrzi, illeti s elhalmozza.

Itt csak a szív, az emberi érzés nevében küzdök az irógép ellen, egészen figyelmen kívül hagyva a kérdés szociális és mechanikai oldalát, mely abban nyilvánul, hogy az irógép a sok, különféle irodában és hivatalban dolgozó férfi kezét szükségtelenné teszi s helyette irógép-pogó nőket alkalmaz. Igen, de hát ez a világ menete . . . Eddig minden ujonnan feltalált gép a szorgalmas, munkás kezeket szükségtelenné tette . . . s ez addig fog tartani, míg . . . új szociális rend a veszendőbe ment egyensúlyt ismét helyre nem állítja.

Semmi.

Nincs kellemetlenebb valami, mint mikor az ember tárczát akar írni, de nem tudja, hogy miről írjon. Ugy történt velem is. Már régóta készültem valamit a Nyitrávölgyi Lapba írni, de nem találtam tárgyat hozzá. Gondolkoztam, jártam holdvilágos estéken. Tízszor is kíséreltem falusi tusculanumból, a Tapolcsány felé vezető országútra. — Mind hiába! Hazajöttem, kezembe fogtam a lexicont, őt betűn mentem végig, de nem tudtam valami alkalmas témát találni.

Utóvégre írásztalomhoz ülök, tollat fogok, egy iv papirost teszek magam elé és — ismét csak gondolkozom. Agyam tömkelegének

minden kuczkójában kerestem, és mit találtam? — *Semmit!* És épen azért, mert nem jutott eszembe semmi, de miután nem akartam *nem* írni semmit, jelen tárczácskámnak a föntjelzett címet adtam.

Mert tulajdonképen, ha úgy vesszük, a *semmi* — az minden. A mit most magunk körül látunk, az valamikor *semmi* volt, melyből az Uristen megteremtette a világot és azon idő óta folytonosan találkozunk a világban, a mindennapi életben azzal a *semmivel*.

Nem akarok itt az egész emberiség történetén végigmenni, vagy valami emberföltűiesen filozofálni a *semmiről*; de csak néhány *semmire* akarok utalni, a mely tapasztalatunkból, mindennapi életünkben van meritve.

Kérem alássan! Mi lesz a tapolcsányi vilanyvilágításból? — *Semmi*.

Mi igazság van abban, hogy például a nyitra megyei lutheranus tanítók mind akasztó-fáravaló hazaárulók és pánszlávok? — *Semmi*.

Milyen jövedelme van pl. a szerkesztőnek valamely vidéki lap szerkesztéséből? — *Semmi*.

Mit kapnak a tárczairók dolgozataikért? — *Semmit*.

Ha e tárczát a papirkosárba dobják, nem csinállok magamnak *semmit*.

A hasznom pedig az lesz belőle, hogy a jövőben nem írok *semmit*.

Az „Enfémiá“-nak igen tisztelt írója is okosabban tette volna. ha nem irt volna *sem-*

Októberi esküdtek. Rendes tagok: Bávik István Vág-Sellye, Horn Jakab Magyar-Kér, Hercz József Zákostolány, Kovács Imre Holics, Kiss János Ó-Széplak, Knogler Gusztáv Krencs, Krajcsovic Lajos Drahóc, Karaba Ede Csejthe, Kubinyi Endre Nyitra, Kecskeméthy Béla Lakács, Lukács Samu Tavarnok, Lyka János Nyitra, Merkader Antal Nyitra, Marossy Géza Érsekujvár, Dr. Mitták Jenő Szokolca, Mezey Gyula Tornóc, Papanek Sándor Holics, Rébay Arnold Nyitra, Spáczay Lajos, Stern Mór Érsekujvár, Szabó Gyula Regyed, Szeniczky János Szenicz, Szelényi Miklós Szelöcze, Szandtner Ernő Románfal, Tyukos József, Dr. Peller Dávid, Winter Mór, Veres István, Weisz Sándor Érsekujvár, Dr. Winter Miksa, Szokolca. — Pót-esküdték: Prenoszil Ödön Nedikony, Glasz Lajos Lukimajor, Unzeitik József, Hass Izidor, Haleczius József, itj. Reymann Venczell, Pulcz Keresztély, Nuscsák Aladár, ifj. Weisz Dávid, Kolecsányi István Nyitra.

Bérmálás. Dr. Kohl Medárd püspök, mint mult számunkban is megírtuk, újabb értesülésünk szerint a szempci kerületbe is megy bérmálni. Vágsellyén 14-én, Szereden 15-én, Farkasdon 16-án és Talason 17-én lesz a bérmálás.

Privigyén Dr. Markhot Aladár újra felveszi a küzdelmet szabadelvű párti programmal a néppárt ellen. Hogy a néppártnak ki lesz a jelöltje az még titok, eddig ugyan Ernuszt Sándort emlegették, most azonban trémáznak.

Szarvasmarha díjazás Privigyén. Folyó hó 9-én a Nyitravölgyi Gazdasági Egyesület által rendezett szarvasmarha díjazás eredménye a következő volt: Tehéndíjjakat kaptak: Stiffel János 50 kor., Richter András 30 kor., Kobela János 25 kor., Leperisz Mihály 15 kor., Elischer Antal 12 kor., Kocsner József 8 kor., Kocsár Károly 7 kor. Üszökre: Kocsner József 40 kor., Drexler József 20 kor., Petrich János 10 kor., Karak Pál 15 kor., Fábian János 10 kor., Csertyik András 7 kor., Madai Mihály 5 koronát.

Nyitrán Weisz testvérek „Felsőmagyarországi konyak-gyár“ cég alatt új gyárvállalatot létesítettek.

Nyitra-Zsámbokréthen Freyberg Ármin vendéglős béresházában t. hó 7-én kéménytíz

támadt. Szerencsére a zsámbokréti tűzoltóság rögtön a helyszínen termett s elejét vette a nagyobb tűzveszélynek. A szenvedett kár jelentéktelen.

Öngyilkosság. Barányi Elek privigyei illetőségű gyógyszerész Budapesten morfiomot ivott. A szerencsétlen reménytelen állapotban szállították a Rókus kórházba.

Vásárral egybekapcsolt szarvasmarhadíjazás Nyitrán. A Nyitramegyei Gazdasági Egyesület a szorgalom és igyekezet jutalmazása, valamint a szarvasmarha-állomány minőségének javítása céljából a nagyméltóságú földművelésügyi m. kir. miniszterium anyagi támogatásával szarvasmarha díjazást rendez Nyitrán, a vásártéren, az országos marhavásár alkalmával f. évi szeptember hó 20-án, pénteken délelőtt 9 órakor. Díjak: Tehenekre, borjuval vagy a nélkül: I. díj 50 korona. II. díj 40 korona. III. díj kétszer egyenkint 30 kor. IV. díj háromszor egyenkint 20 korona. V. díj kétszer egyenkint 10 korona. — Üszökre (1—3 éves): I. díj 40 korona. II. díj kétszer egyenkint 30 korona. III. díj kétszer egyenkint 20 korona. IV. díj kétszer egyenkint 10 korona. V. díj kétszer egyenkint 5 korona. — Ezen díjakra pályázhatnak nyitrai, érsekujvári, vágsellei, galgóczyi, nagytapolcsányi járásbeli birtokosok, olyan piros-tarka szarvasmarhákkal, melyek legalább egy év óta tulajdonukat képezik, mely körülmény az illetékes községi előljárásság bizonyítványával igazolandó. — Az összes díjak állami díjak. A bírálatot a Nyitramegyei Gazdasági Egyesületnek nyitraideki tagjai teljesítik, miért is felkéretnek, hogy reggel 9 órakor a helyszínen megjelenni sziveskedjenek. Csakis azon állatok vétetnek figyelembe, melyek reggel 8 és fél óráig elővezetettek. Nagyobb tenyésztők által kiállított állatok diszoklevéllel jutalmaztatnak. A pénzdíjak bélyeges nyugta ellenében rögtön kifizetnek. —

Választási mozgalmak. A képviselőválasztási mozgalmak még csak e héten, az országgyűlés feloszlata után fognak nagy erővel megindulni. Trencsénben a liberális párt ketté-

szakadt, egyik része Ucsnay Ernő trencsényi polgármestert, a másik Baross Jusztin alispánt kandidálta. — Zsolnán egyelőre Smialovszky Valér az egyedüli komoly jelölt, a ki 15-én tartja beszámolóját és egyuttal programbeszédét. De tartunk tőle, hogy a liberális párt ezuttal itt is két táborra oszlik s így a néppárt malmára hajtja a vizet. — Kiszuteza-Ujhelyen a választókerület szabadelvű polgárai f. hó 10-én Haydin Imre főszolgabíró fogják egyhangulag jelölni, ki programbeszédét mindjárt elmondja. Tekintve a jelölt nagy népszerűségét, a liberális párt reméli, hogy a néppárt nem fog ellenjelöltet felállítani. Haydin Imre, kinek megválasztása nagy nyereség volna a parlamentre nézve, már lemondott főszolgabírói állásáról. — Nagy-Bittsén, miként hírét vettük, Petrás Károly árvésztéki elnök lép fel szabadelvű programmal; a néppárt jelöltje dr. Teszelszky esperes.

Orvhalászok bűnhődése. A napokban két tornóci ember: Zahar Péter és Majdán Ferencz dinamit patrónnal a Vág folyóhoz mentek halászni. Két dinamitot dobtak a folyóba. Ezek közül az egyik csakhamar fölrobbant, s teméttelen halat ölt meg. A halászok a kik azt hitték, hogy mindkét dinamit felrobbant, csónakba ültek, hogy a halakat összeszedjék. A hal szüretelés alatt azonban a másik dinamit egyszerre hatalmas durranással fölrobbant, s az orvhalászokat csónakostul együtt a levegőbe röpítette. Ugy találták meg őket holtan, szétrozsolt tagokkal.

Megriadt őzbak Mult vasárnap érdekes dolog adta elő magát Nyitra-Novákon. Délután négy óra tájban egy őzbak beszaladt Bock bérlő kertjébe, a hol a béresek üldözőbe fogták, mire az beiramodott a faluba. A falu népe összesződült, közrefogta az őzbakot, mely azonban kétségbeesésében neki rohant egy utjában álló embernek, azt fellökte és visszairamodott az erdőbe, a honnét jött, magával vivén néhány botot. Ez is rossz ómen! Vajjon nem jelent-e a néppárt veszedelmét?

Nyilttér.

Az e rovatban közlöttekért nem vállal felelősséget a Szerk.

A „Nagy-Tapolcsány és Vidéke“ mult heti számában megjelent s személyemre vonatkozó nyilatkozatra nem reagálok, miután meggyőződtem róla tökéletesen, hogy a lapot nem Z h o r e l l a ur, hanem a szedői szerkesztik. —

Platzko A. Rudolf.

mit, hanem inkább pipaszó mellett töltötte volna a vakáció, minden foglalkozás nélkül.

És végül: Mi hasznunk van szidni egy mást? — *Semmi.*

Csütörtökön néppárti gyűlés volt. Nehány igen tisztességes uri ember be akart menni a gyűlésterembe, de ott ajtót mutattak nekik. Mit nyert ez által a néppárt? Bizonyára *semmit*, ha csak azt nem, hogy most még jobban fogják szidni e pártot, mint annak előtte.

Csupa *semmi* és *semmi*! És mégis milyen különböző értelme van e szónak. Egyik örül, hogy nem hiányzik *semmije*, hogy nincs *semmi* baja, a másik pedig búsul, esetleg káromkodik, hogy nincs — *semmije*.

Vagy teszem: mi haszna van a közönségnek abból, hogy a két lap, a „Nagy-Tapolcsány és Vidéke“ és a „Nyitravölgyi Lap“ folytonosan évődik egymással? — *Semmi.*

Mindentűt az a homályos, anyagtalan *semmi*, a melyet nem lehet megtagogatni, sem megérezni, mintha valami gázból, vagy gőzből volna.

De mégis, valakinek hatalmában van az a *semmi*. A fináncznak és a halálnak, mert ezeknek a figyelmét nem kerüli el *semmi*.

Nehéz volna definiálni azt, hogy mi az a *semmi*, azt talán csak „Lucifer“ barátunk tudná, a ki mindent olyan körmönfontan tud meghatározni. Mondhatni, hogy az gulyás — hus és lé nélkül, vagy talán korcsma — licencia nél-

kül, avagy éjjeli zene — zene nélkül, vagy olyan nyeletlen kés, melynek nincs pengéje. Legrövidebb definíciója természetesen: *Semmi* = *semmi*.

És azért mégis nagy hatalom az a *semmi*. Az uristennél hatalmasabb a: *semmi*, az ördög-nél rosszabb a *semmi*. Ha az ember *semmivel* táplálkozik, meghal tőle.

Leggyakrabban találkozunk a *semmivel* nyilvános életünkben. Mondják meg kérem, — kecses olvasónőim mit érnek a kiparfűmözött és kicziczomázott uracsok, mély hajlongásaik, nyakatekert beszédmodoruk, affektált mozdulataikkal? Rendesen *semmit*.

Mit találunk legtöbbször a Wertheimkasszában? — *Semmit*.

Két ur provokálja egymást: „Uram! ön megsértett, elégtételt kérek — itt a névjegyem.“

„Itt az enyém is“ — mondja a másik — holnap tanuim rendelkezésére állanak. Kegyetlenül megboszulom magamat!“ stb.

Másnap megtörténik a párbaj és mit csinálnak? *Semmit*. Legrosszabb esetben két lyukat furnak a levegőbe, a mi tulajdonképen szinte csak: *semmi*. Azután következnek mindenféle „nyilatkozatok“, „legyen világosság“, stb. — és mije van abból a közönségnek? — *Semmije*.

Ugy van az a szerelemmel is.

A lugasban ül egy fiatal ur, szive választottjával. Szerelmet vallanak egymásnak, ölel-

keznek, czukroskodnak, annyira, hogy a hold is csóválja a fejét? uram istenem, mi lesz ebből?

— *Semmi*. Bocsánat, tisztelet a kivételnek! Ugy tart ez egy, két évig; a leányka már főkötő alá szeretne kerülni. És a jövődöbelije?

— Mintha *semmi* sem történt volna. Utóvégre elmúlik a harmadik év is és a várt esküvőből csakugyan nem lesz *semmi*. Mivé lett tehát az a nagy szerelem? — *Semmivé*.

A mint mondtam, tisztelet a kivételnek, mert nem akarom, hogy párbajom legyen, azaz hogy löjjek és még se löjjek *semmit*.

A kinek szerencséje volt egyszer például egy kirándulást, vagy egy műkedvelői színelőadást rendezni, szintén tudja, mi az a *semmi*.

Az egyik ezt igéri, a másik azt és hogyha az ember maga nem gondoskodik mindenről, nem lesz az egészéből *semmi*.

Szerkesztő urnak is ígér mindegyik tudósítója és tollforgató ismerőse valamit. „Majd ha egy kis időm lesz, ha elmegyek nyaralni, minden számba küldök valamit.“ Csupa ígért. És a tárcza? a tudósítás? — *Semmi*. Mije van azután abból a szerkesztőnek? — *Semmije*.

De a sok csevegés szinte nem ér *semmit*. Végzem tehát, nehogy azt mondják erre is: „*semmi*.“

R. K.



CZIGLÉNYI JÓZSEF

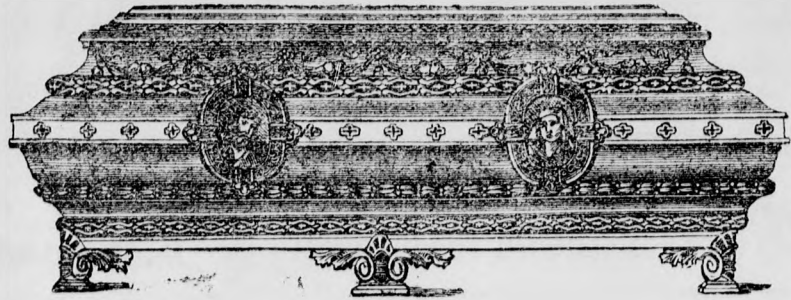
épület- butor- és mű-asztalos

első nagytapolcsányi temetkezési vállalkozó

Nagy-Tapolcsány, Korosi-utca (saját ház).

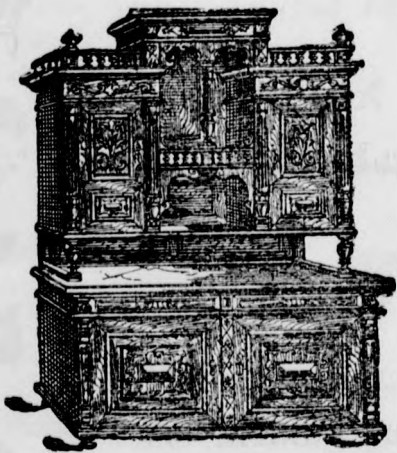
Raktáron tart: kész diszes **butorokat**. (Faragott, barokk- és ó-német stílusban); **kész fa- és érczkoporsókat** s mindenféle **temetkezési czikkeket**.

Diszes koszorúkat és szalagokat.



Az Első Nagytapolcsányi Butorraktár.

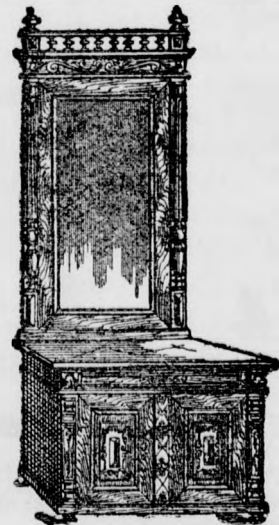
Hartenstein és Berliner.



A n. é. vevő közönség szíves figyelmét felhívjuk a Nagy-Tapolcsányban (Főtér 20 sz. alatti Munk József-féle ház I. emeletén) lévő „Első Nagytapolcsányi Butorraktár“ törv. bejegyzett cég alatti

nagy

butorraktárunkra.



Állandóan raktáron tartunk:

==== Ebédlő-, háló-, szalon-, előszoba- és konyhaberendezéseket. ====

Vasbutorok, löszőr és afrikmatraczók, képek, tükrök valamint tömören hajlitott fabutorok

állandón kaphatók.

Arcképeknek a legújabb módszer szerinti nagyítást aquarell kivitelben is elvállaljuk.

A n. é. közönség szíves támogatását kérve, maradunk

kiváló tisztelettel

Hartenstein és Berliner

Van szerencsém a nagyérdemű közönség becses tudomására hozni, hogy

Confectio,- valamint férfi- és női divatáru és fehérnemű raktáromat

tetemesen megnagyobbítottam és a legújabb divat szerint rendeztem be. Együttal felhívom a n. é. közönség figyelmét

mindennemű rövidáruimra

és különösen

Karlsbadi czipőraktáromra,

mely úgy minőség, valamint tetszelős forma tekintetében felülmulhatatlan.

Tisztelettel

BERNFELD ADOLF,
divatáru kereskedő.

Ruha szükségletének

beszerzése alkalmával az illető szabómesternél

csakis

Munk „Moravia“ szövetáru-házának mintakönyvét kérje!

Ha izléses és jó gyapjuszövetet akar, úgy e mintagyűjteményben a legkényesebb izlésnek is megfelelő választékot talál!



2008/1901. tkvi sz.

Arverési hirdetményi kivonat.

A nagytapolcsányi kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a kir. kincstár végrehajthatónak Szitár Lőrincz és neje végrehajtást szenvedett elleni végrehajtási ügyében a végrehajtási árverés 84 korona 56 fill. tőke s jár. iránti ügyében a (nyitrai kir. törvényszék) nagytapolcsányi kir. járásbiróság területén levő, a nagy-vendéghi 43. sz. tjkvben I. 1—5. 8—12. sorsz. 1—4 sorsz. alatt foglalt ingatlanokból B. 4. 19. a. szerint Szitár Lőrincz és neje, sz. Mikuska Éva nevének álló $\frac{2}{4}$ részre és pedig a I. 1—5. 8—12. sorsz. $\frac{2}{4}$ részére 1285 koronában, a 1. sorsz. 823. hrsz. $\frac{2}{4}$ részére 4 kor. 1. sorsz. 847. hrsz. $\frac{2}{4}$ részére 3 koronában, a 4. sorsz. 901. hrsz. $\frac{2}{4}$ részére 2 koronában czennel elrendeltetik és hogy a fentebb megjelölt ingatlanra az 1901. évi szeptember

hó 30-ik napján d. e. 9 órakor Nagy-vendégh községében megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alul is el fognak adatni.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. évi LX. t. cz. 42. §-ában jelzett folyamattal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a. kelt I. M. R. 8. §-ában s az ennek pótlása tárgyában kiadott igazságügyi miniszteri rendeletben kijelölt ovadékképes érték-papírban a kiküldött kezeihez letenni, avagy az 1881. évi LX. t. cz. 170. §. értelmében a bánatpénzének a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Nagy-Tapolcsány, 1901. évi július 10-én.
A kir. jbiróság tkvi hatóság.

Váray, kir. albiró.

A f. évi július hó 1-én életbe lépett megrendelések gyűjtésének tilalma folytán értesitem t. üzletfeleimet, hogy

vizmentes ponyvám, a legfinomabb gépolaj, különleges kocsikenőcs és konzisztenczionális olajnak árait

10 (tiz) százalékkal

olcsóbban számítom. Kérem tehát, hogy a t. gazdaközönség megrendeléseit **levélbelileg** mielőbb és minél gyakrabban hozzám küldeni sziveskedjék.

6 hónapi idő, esetleg készpénzfizetésnél 2% engedmény.

Lelkiismeretes kiszolgálásról előre is kezeskedem.

WEISZ MÓR,

gabona- és bizományi üzlete.

9—10